

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articolii și corespondențe pentru publicare se trimit redacției.
Concurs, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FORIE BISERICENSĂ ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10-coroane
Pe jum. an 5-coroane

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Aviz

pentru elevele școlii civile gr.-or. române de fete din Arad.

Se aduce la cunoștință publică și în special la cunoștința elevelor, cari ar dori să cerceteze școala civilă gr.-or. română de fete din Arad, că în urma stărilor excepționale, în cari ne aflăm, înscrierile pentru anul școlar 1914—1915 la această școală se vor face în 1/14 și 2/15 sept. a. c., iară prelegerile se vor începe în 3/16 sept. a. c. Arad 15/28 august 1914.

Consistorul gr.-or. rom.
din Arad.

Nr. 4560/1914.

Circular

cătră toate oficiile protoprezbiterale și parohiale și cătră toți învățătorii de sub jurisdicțiunea Consistorului ortodox român din Arad.

Interesul cultural al patriei și al bisericii noastre pretinde, ca și în vremile acestea de războiu, instrucția și educația poporului — întrucât e posibil — să nu sufere.

Considerând, că stările excepționale cer și dispoziții excepționale, Es. Sa dl ministru reg. ung. de culte și instrucțiune publică, prin ordinul prezidial Nr. 3930/1914, a luat cu multă bunăvoință și specială precauțiune toate măsurile de lipsă, pentruca anul școlar, ce ne stă în prag, să se poată începe la timp, iar școlile să funcționeze cu posibilă regularitate.

În temeiul acestui ordin, timpul de instrucție rămâne cel regulamentar.

În vederea apoi, că obligații de școală mai înaintați în vârstă, vor avea să dea părinților mână de ajutor în cele ale economiei, școlile de repetiție și cele economice de repetiție sunt sistate pe întreagă durata războiului.

Elevii ultimilor trei ani de școală ai cursului primar de toate zilele (cl. IV, V și VI) sunt dispenzați dela prelegeri pe timp nedeterminat și, în caz de lipsă, comitetele parohiale sunt în drept a dispenseză dela prelegeri și dintre

elevii clasei III (an. III de școală) pe aceia, cari, în urma desvoltării lor spirituale și corporale, încă pot da mână de ajutor în cele ale economiei.

Cu privire la începerea și ținerea prelegerilor situația de azi ne poate prezentă următoarele cazuri:

1. În cazul, că edificiul școlii nu este angajat pentru trebuințe militare și învățătorul nu este dus la oaste, prelegerile se încep și se țin regulat.

2. Dacă edificiul școlii este angajat pentru trebuințe militare și învățătorul e dus la oaste, prelegerile au să se țină, provizor, într'un local privat, (în casa satului, în locuința învățătorului, ori a preotului, sau și în altă casă particulară) și trebuie angajat un învățător suplinitor.

În cazul, că școala are mai mulți învățători, atunci suplinirea o provăd învățătorii liberi de miliție și cei dela clasele IV—VI, cari deocamdată nu funcționează.

Unde cere trebuința, clasele se pot contrage, sau se pot ține cursuri alternative.

Suplinitorii au să fie recrutați dintre învățătorii și învățătoarele, cari cer să fie instituți de atari, apoi dintre învățătorii și învățătoarele, ale căror clase pauzează și în fine se poate reflecta și la serviciile preoților, respective a preotului din localitate. Se observe însă, că suplinitorul, în împrejurările actuale, e dator să instrueze elevi și peste numărul legal; prin urmare dacă dela o școală și respective dintr'o comună sunt duși la oaste mai mulți învățători, nu se vor angaja suplinitori pentru fiecare post vacant, ci suplinirea se va face acomodat celor mai ardente trebuințe.

3. Unde prelegerile nu se pot începe numai din pricina, că învățătorul e dus la oaste, acolo se vor pune în aplicare dispozițiile din punctul anterior, referitoare la suplinire.

4. Când lipsa localului este pricina, că prelegerile nu se pot ține, se va urma în sensul dispozițiilor, cuprinse la începutul al. 2 din punctul 2 și anume prelegerile se vor ține în casa satului, în locuința învățătorului, ori a preotului, eventual în altă casă particulară.

Angajarea localurilor particulare pentru trebuințe școlare nu poate împovăra bugetele parohiilor, ci așteptăm, ca, în aceste vremi extraordinare, fiii bisericii noastre să aducă gratuit jertja, ce eventual li-s'ar cere pentru promovarea culturii neamului.

Angajarea suplenților se va face cu stricta considerare a ordinului consistorial de sub Nr. 4506/1914, relativ la solvirea salarelor învățătorilor duși la oaste. Deci, acolo unde trebuie suplenti, se va reflecta în primul rând la serviciile învățătorilor, deveniți supranumerar prin faptul, că clasele lor nu funcționează. În lipsa de atari învățători, se va reflecta la serviciile preotului local, — unde ar fi mai mulți, la acela mai tânăr de etate, și numai în cazuri de extremă necesitate se vor angaja suplenti cu plată în sarcina parohiilor.

Așteptăm dela preoțimea și învățătorimea noastră rămasă acasă, ca în aceste vremi de stări excepționale, să emuleze întru a-și oferi serviciile, ce li-se pretind pentru povățuirea poporului pe teren cultural, religios-moral și economic.

Deosebit pond așteptăm să pună preoțimea și învățătorimea pe catehizare și prin aceasta pe educația religioasă-morală a tineretului, în sufletul căruia va desvoltă de pe acum credința neclătită către tron și alipirea către patria mamă.

În vederea, că pregătirile necesare pentru începerea anului școlar (curățirea și aducerea în ordine a localurilor pentru învățământ, compunerea listelor obligațiilor de școală etc.) de astădată se vor putea face mai anevoios ca în timpuri normale, terminul pentru începerea anului școlar 1914/15 îl fixăm pe 1/14 septembrie 1914, adică prelegerile se vor începe la 1 sept. căl. vechiu.

Începerii anului școlar îi vor premerge înscrierile și sfințirea localurilor de școală cu ceremonia și pietatea cuvenită.

Protoprezbiterii și administratorii noștri protopopești sunt poțitiți ca, fără de nici o întârziere, să dispue a se face toate pregătirile, ce se pretind, în sensul acestui circular, pentru începerea și continuarea prelegerilor la școalele noastre primare; să controleze cu rigoare modul și forma executării și cel mult până la 30 sept. vechiu să ne arate: în cari comune, se țin prelegerile în salele de învățământ prin învățătorii concernenți și în cari a obvenit trebuință de măsuri extraordinare, apoi cine și unde țin prelegerile?

A r a d, 7/20 august 1914.

Ioan J. Papp, m. p.
Episcopul Aradului.

Oameni și lucruri din Beiușul românesc.

I. Preoții și activitatea lor.

de: Senin.

(Urmare)

Protopopii, cari urmară după Paul Papp, deși au fost bărbați devotați bisericii, nu s'au impus prin o activitate intensivă, din cauza scurtimei timpului în care au păstorit. Vin și vremurile de bejenie din 1848, cari opresc pe loc orice activitate pe teren bisericesc și cultural, îndreptându-ne privirea și forțele spre luptele de libertate ale popoarelor iobage.

Paul Novac, fost preot militar, e protopop și paroh al Beiușului dela 1843—1847. Lui îi urmează doi administratori: Ioan Papp în 1848 și Vasile Damsa în 1849.

După potolirea resmeriței, la 1850 e numit protopop, Arsenie Adamovici din Halmagiu, preot cu mult tact și înțelepciune. Păstorește până la finea anului 1855, Sub dânsul s'a pus bază »Fundațiunii tinerimii«, cea mai mare fundațiune de care dispune biserica ortodoxă. Azi valorează la frumoasa sumă de 20,000 cor. și asigură pe pe veci existența parohiei. Din interesele acestei fundațiuni se acoperă leafa parohului și a învățătorului.

Arsenie Adamovici a purtat grije și de soarta protopopiatului. Prin vizitațiile sale canonice, căută să fie în contact cât mai des cu poporeni și conducătorii dela sate, sfătuindu-i și întărindu-i în credința creștinească.

După dânsul a fost numit Ioan Papp, administratorul din 1848. De fel eră din Oradea-mare, din familie aleasă și moșul distinsului avocat dr. Aurel Lazar, din Oradea-mare.

Om de statură înaltă, bine făcut, înfașurare impunătoare și de o rară energie. Mai eră apoi orator iscusit și un bun scriitor bisericesc, prin cari însușiri devenise foarte respectat. Înainte de a ajunge protopopul Beiușului, multă vreme a fost »preotul Hriștașilor din L. Comitat a Biharului, precum și a Cinstit Consistorium gr. n. u. din Oradea-mare Literpres«.

În aceasta calitate a și tipărit la 1847 în Buda cu »Tiparul Crăeștii Tipografii a Oniversității«, »*Invățături morale* cu învoirea și binecuvântarea Excelenței Sale Înalt Prea Sfințitului Domnului Domn Iosiv Raiacici, Arhiepiscop și Mitropolit a Carlovețului precum și a Prea Sfințitei Cesaro-Crăești și apostolicești Maestatei Sale a Statului din Lontru Consiliar«.

Cartea se estinde pe 314 pagini, octav, litere cirile și cuprinde 21 cuvântări și 9 învățături morale mai ales pentru robi, arătând, ce putem învăța din viața celor pedepsiți, cum să se poarte robii, spre ce se folosească robii timpul pedepsei,

invățatură pentru cei ce au avut cuget să fugă din închisoare, invățatură pentru cei ce au eșit din închisoare și în sfârșit »despre reutatea murelor acelora, care nu se îngrozesc a gefui de viață pe însuși pruncii săi, au până ce îi au pe aceia în pânțece, au după ce au născut«.

Cartea e scrisă cu scopul să contribuie la perfecționarea omului pe calea vieții morale, căci »sfârșitul omenirii cel mai de chepelenie e fericirea«, pentru care să recere: a) »ca voia noastră să aibă așa regulă îndreptătoare, căreia determinăciunile sale să le știe întocmi, b) puternice și curate îndemnuri care pe ia să-o poată învinge ca totdeauna nu patimilor celor nesălnice, ci mândăciunilor înțelegerii să se plece, c) îndăstulata hărnicie prin care boldurile trupului cele ce se ostesc contra virtutei și toate alte greomânturi să le poată covârși«.

»Și ținând înaintea ochilor mei scopul pentru care le-am lucrat cu așa stil am socotit a le scria acele, carele și celor mai ne umblați întru științe încă să nu le pună greomânt întru cuprinderea lor... Iar *denași* fi putut indestula dorința oarecui, iarte neajunsurilor mele; *eu nu mai atâta am făcut, cât am putut*, până când spre bucuria mea va face altul și mai mult decât mine«.

Așa glăsuște luminatul preot, între altele, în »Inainte cuvântare« către cetitori.

Dar cel ce are să facă mai mult decât el, întârzie încă și nu se ivește în părțile noastre, deși dela apariția acestei cărți a trecut mai bine de jumătate de secol.

Sunt rari scriitorii bisericești, fiindcă sunt rari și predicatorii iscusiți!

Cartea este dedicată arhiepiscopului dlui Mitropolit Iosiv Raiacici.

Nu strică să reproducem cuvintele preotului Ioan Papp, adresate metropolitului, pentru a vedea cum se manifestă pe acele vremuri supunerea clerului față de mai marii săi.

Excelenția Ta

Mult Preasfințite și Preamărite

Domnule Arhi-episcop!

Domnule mie prea milostive Părinte!

Părinteasca purtare de grige, care din înalta ocărmuire a Excelenției Tale ce revarsă peste toată turma cea cuvântătoare, prin Pronia cerească Arhi-episcopostii Tale păstorime încredințată, fiind de comun cu bucurie cunoscută; știindu-se de odată și aceia, cum că toate modurile, care pot deservi spre folosul bisericii, cu necurmata râvnă în lucrare a le pune nu incetezi: eu încă ca unul dintre cei mai mici a Excelenției Tale, cărticica aceasta cuprinzătoare în sine de câteva învățături morale, ce le-am întremat, încât m'au lăsat puterile mele, spre folosul sufletesc a credincioșilor Tăi, după ce acuma

bine ai voit prin Arhipăstoreasca binecuvântare milostivește a lăsa, ca pe calea tiparului să iasă la lumină întru cea mai adâncă umilință îndrăznesc a o închina milei Excelenției Tale.

Indurate dară Prea Sfințite Arhi-episcop a primi acest puținel fruct al ostenințelor mele sub înalta Ta Patronime! — Indurate a da libertate, ca numele Tău cel Mare înfrumșețat de cununile meritelor și pe caliceaua aceasta îngustută să se facă nemuritoriu înaintea posterității! — iară eu cu aceia prea dulce mângâiere să pot eși din ceste trecătoare: ca de am și fost mic, de am și fost neputincios: subț o mână puternică, subț o rază strălucitoare, care e mare înimarea Excelenției Tale! — arderea mea, ce asemenea unui fir de praf, se făcū bineprimită. Pe lângă sărutarea Arhipăstoreștilor mâni sunt

cel mai umilit client

-Ioann Papp

(Va urmă).

Concurs.

Prin aceasta se publică concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în »Biserica și Școala«, pentru conferirea alor 5 eventual 6 stipendii din fundațiunea Teodor Papp.

Îndreptățiți la acestea stipendii sunt conform literelor fundamentale:

a) rudeniile fondatorului;

b) tineri români ortodocși din Giula;

c) în lipsa recurenților de sub a) și b), urmează îndreptățirea tinerilor ortodocși din întreaga dieceză a Aradului.

Concurenții au să-și înainteze cererile la adresa Consistorului român ort. din Arad, instruite cu următoarele documente originale ori în copii autenticate la vr'un notariat public regesc:

1. Estras din matricula botezaților, provăzută cu clauzula parohului local, că respectivul și de prezent aparține bisericii gr. or.

2. Rudeniile, cari reflectează la stipendiu au să prezinte și informațiune familiară în toată regula.

3. Atestat de paupertate dela direcția politică competentă, cu date pozitive despre starea materială a părinților concurentului precum și despre starea materială a concurentului însuși.

Atestatul de paupertate se recere și dela rudeniile fondatorului, dacă reflectează la stipendiu.

4. Testimoniu de pe anul școlar 1913/14, iar universitarii — despre toate cursurile ascultate, respective documentul despre progresul făcut.

5. Certificat medical despre starea sanitară a concurentului.

6. Dacă concurentul a intrerupt studiile are să dovedească prin act autentic: unde, în ce calitate a petrecut și ce purtare a avut?

7. Concurentul va avea să arate în petițiune specialitatea la care și locul unde voiește să urmeze studiile, precum și aceea, dacă are ori nu și alt stipendiu, dacă da, de unde și în ce sumă?

Petițiunile, cari nu vor întruni condițiunile de mai sus ale concursului ori ar intra după expirarea concursului nu se vor lua în socotină.

Fiecare concurent are să comunice locul și poșta ultimă, unde să i-se trimită rezoluțiunea Consistorului, alăturând și mărcile postale co-răspunzătoare.

Arad, la 7/20 august 1914.

Consistorul ort. rom.
din Arad.

Anunț școlar.

la școala civilă de fete gr. or. rom. din Arad.

În clasa I a școlii civile de fete se primesc elevele:

a) cari arată prin *extras din matricula botezaților* că au împlinit cel puțin vârsta de 9 ani și

b) dovedesc prin *atestat școlar*, că au absolvat cu succes IV clase elementare (poporale, — primare).

În celelalte clase ale școlii civile de fete se primesc elevele cari dovedesc prin *atestat școlar*, că au absolvat cu succes vre-o clasă premergătoare la școale de categoria școlii civile.

Fără un astfel de atestat, sau pe lângă atestat de pe clasa V și VI dela școala elementară poporală, se pot primi eleve în clasa II—III. școlii civile, co-răspunzător vârstei, elevei, numai pe baza unui *examen de primire*, depus cu succes înaintea corpului profesoral al școlii, în sensul ordinațiunii ministrului regesc-ungar de culte și instrucție publică, dto 11 August 1887, Nr. 29,000. Examenul de primire este împreună cu o taxă de 20 cor.

În *cursul complementar* (supletor), se primesc elevele cari au absolvat patru clase civile (secundare). Ca eleve private se primesc și elevele cari nu au absolvat 4 cl. și au trecut de 15 ani.

Elevele, cari se înmatriculează întâi dată la școala noastră, au să producă *extras din matricula botezaților, atestat școlar și certificat de revaccinare.*

Inscrierile pentru anul școlar 1914/15 se vor face în 1/14 și 2/15 Septembrie a. c., iar prelegerile se vor începe în 3/16 Septembrie a. c.

Elevele vor plăti următoarele taxe.

	interne	externe
Taxă de înscriere (odată pentru totdeauna)	6	6
Didactru	50	80
Biblioteca	2	2
Anuar	2	2
Medicină	10	—
Elevele cari vor să învețe muzică plătesc 10 cor. lunar; la an	(100)	—
Taxa de întreținere în internat	500	—

Didactrul și taxa de întreținere în internat se pot plăti și în patru rate: 1 sept. 1 nov. 1 febr. și 1 april.

Pentru *spesele particulare* ale elevilor, (cărți, material de scris, lucru de mână, desemn, îmbrăcăminte etc. părinții vor lăsa o sumă oarecare de bani, despre care se va da seamă lunar.

Taxa de întreținere în internat se solvește la Cassa Ven. Consistor diecezan gr.-or. român din Arad, iar celelalte se plătesc la direcțiunea școlii. *Toate taxele se plătesc anticipativ.*

Elevele *interne*, cari ar absentă din internat în decursul anului școlar din cauză de morb sau din alte cauze, — fie absentarea mai lungă ori mai scurtă, — vor avea să plătească *întreagă* taxa de întreținere, dar *numai* în cazul când eleva respectivă, pe lângă toate că va fi absentat, ar putea, fi admisă după lege la examen public ori privat.

Elevele, cari ar intra mai târziu în internat vor avea să plătească *întreagă taxa care cade pe cvartul* în care vor fi primite în internat.

Fiecare elevă internă are să aducă cu sine: un covorel lângă pat, 2 perini cu 4 fețe, 1 plapumă cu 2 cearșafuri, 2 cearșafuri pentru pat și 2 cuverturi albe (acoperitoare de pat), 6 bucăți de rufe, schimburi din fiecare și anume: 6 cămeși, 6 camizoane, 6 pantaloni, 6 părechi de ciorapi, 4 rochițe, 12 batiste, 6 ștergare, 3 serviete, toate cu monograme proprii, apoi tacâmuri: cuțit, furculiță, lingură și linguriță, 2 pahare (1 pentru beut, iar altul pentru dinți), 4 cârpe pentru șters lucrul; perie de cap, de dinți, de haine și ghete; peapăn și foarfeci, haină de port și 1 palton (haină de iarnă), o jachetă de primăvară, 2 părechi de ghete și 1 ploier.

În cursul anului elevele interne vor primi o haină uniformă, o bluză albă, 2 șorțuri în formă de haină, o pălărie de vară, și alta de iarnă. Toate acestea împreună nu vor costa mai mult decât 50 cor. și elevele nu vor avea lipsă de alte haine.

Fiind numărul elevilor interne limitat, e bine ca elevele să se anunțe din vreme.

Direcțiunea școlii.

CRONICA.

† **Papa Pius X.** Joi dimineața în 7/20 august la orele 2 a închis ochii pe vecie capul văzut al bisericii catolice, Papa Pius X, în etate de 79 de ani. S'a îmbolnăvit de groaza războiului mare european, pe care a încercat să-l împedecă, trimițând telegrame în toate părțile și confurând pe toți, să ferească popoarele Europei de grozăviile războiului, dar n'a fost ascultat. A căzut la pat și după o bolire scurtă de patru zile a adormit lin în Domnul. A fost înmormântat 9/22 aug. după amiază fără mare solemnitate, în cripta bisericii sfântului Petru din Roma. Alegerea noului Papa se va face pe la începutul lunii septembrie.

Aviz elevilor inst. ped.-teol. Direcțiunea institutului ped.-teol. din Arad anunță, că din pricina războiului s'a amânat deschiderea anului școlar anunțată mai înainte și anume: În 1/14 și 2/15 septembrie se vor ține examenele de corigență și private în ambele despărțăminte, în 3/16 vor fi înscrierile iar în 4/17 se vor începe prelegerile. Pentru înscriere sustau dispozițiunile de plată a didactrului și a taxelor de întreținere anunțate în anuar și în foaia oficioasă cu adausul taxelor de întreținere urcate la despărțământul teologic; Cor.

450, iar la despărțământul pedagogic cor. 350 la an din cari au să fie achitate la înscriere pentru despărțământul teologic rata I de Cor. 250 iar pentru despărțământul pedagogic rata I de Cor. 150.

Poșta administrației.

F. B. Esecțional le-am publicat, în viitor însă fără încuviințare specială, concursuri gratuite nu se mai publică.

Concursuri.

Se scrie concurs cu termen de 45 de zile la postul vacant de paroh în comuna Căbești din protopresbiteratul Beiușului.

Emolumentele sunt:

1. Casa parohială și apartinențele ei.
2. Pământ parohial de 4 holde, după care preotul va achita darea.
3. Bir preoțesc, câte o jumătate măsură de cucuruz sfărmat de la fiecare număr de casă.
4. Stolele îndatinate (după cum s'au statorit de comitetul parohial).
5. Intregire dela stat.

Parohia fiind de clasa II-a în candidație nu se pot admite decât concurenții cu calificarea regulamentară și eventual cei, cari ar avea specială îndreptățire din partea Venerabilului Consistor.

Alesul va fi îndatorat a catehiza la toate școlile din comună fără altă remunerațiune.

Reflectanții la această parohie își vor înainta rugărea de concurs instruită conform normelor în vigoare pe calea oficiului protopopesc concernent și pe lângă observarea §-lui 33 din Regulamentul parohial în termenul concursual au să se prezinte într-o Duminică ori sârbătoare la sf. biserică din Căbești pentru a-și arăta dexteritatea în cele rituale.

Pentru comitetul parohial:

Dr. V. Fildan adm. ppsc

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei de cl. III lăncești (Iancsófalva) cu filia P. Bicaci protopopiatul Beiușului se scrie concurs conform ordinului Consistorial Nrul 2364—B. 1914 cu termen de recurgere 30 de zile dela prima publicare în organul oficial pe lângă următoarele beneficii:

1. Casa parohială și intravilanul de 667 m.□
2. Pământ parohial de 8 jugere 240 st.□
3. Bir preoțesc câte o măsură de cucuruz sfărmat de calitate cea mai bună dela fiecare număr de casă.
4. Câte o zi de lucru cu carul, cu plugul sau cu brațul, care se poate rescumpăra în bani cu 1 cor.
5. Stolele legale.
6. Intregirea dela stat.

Alesul va fi dator a providea catehizațiunea gratuit.

Recursele instruite regulamentar se vor înainta oficiului protopopesc concernent în termenul legal sub durată cărui reflectanții au voie să se prezinte în comună pentru a se face cunoscuți poporului.

Pentru comitetul parohial:

Dr. V. Fildan adm. ppsc.

—□—

1—3 gr.

Pentru îndeplinirea definitivă a vacantei parohii din O. Homorogh, protopresbiteratul Tinca, comitatul Bihar, cu termen de 30 de zile dela prima publicare; pe lângă următoarea dotațiune: 1. Sesiunea parohială în estindere de 35 jugere și 69□ pământ arător. 2. O cânepiște separată. 3. Casa parohială cu apartinențele ei și grădină. 4. Bir preoțesc: dela familiile cu pământ 30 litre cucuruz, dela cele fără pământ 15 litre anual. 5. Pășunatul, ce revine după pământul parohial. 6. Stolele îndatinate. 7. Intregirea superioară dela stat. Dările publice le va suporta preotul, care va și catehiza fără alta remunerațiune. Parohia este de clasa I.

Reflectanții, recursele lor ajustate conform Regulamentului adresate comitetului parohial, le vor subșterne oficiului protopresbiterat gr.-or. rom. în Méhkerék și se vor prezenta în sf. biserică din O. Homorogh în vre-o Duminică ori sârbătoare spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale.

Comitetul parohial.

În conștelegere cu mine N. Roxin protopop.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala conf. gr.-or. rom. Miersig cu termen de 30 zile dela prima publicare, pe lângă următorul salariu:

1. Cărtir modern cu grădină de legume.
2. Dela parohie 700 cor. în număr.
3. Stolele îndatinate.
4. Intregirea salariului peste 724 coroane votat dela stat.

Alesul are să propună toate studiile obligate și să provadă cantoratul și în caz de lipsă catehizarea.

Reflectanții au să-și aștearnă petițiile provăzute conform legilor în vigoare comitetului parohial, pe calea oficiului protopopesc din Méhkerék, iar în termenul concursului, să se prezenteze în vre-o Duminică în biserică din Miersig.

Comitetul parohial.

În conștelegere cu mine Nicolae Roxin protopresbiter.

—□—

1—3

Se scrie concurs cu termen de 30 zile la postul de învățător-cantor din comuna Dobrești (Bihardobron) devenit vacant cu trecerea la penziune a învățătorului Ioan Moga pe lângă următoarele emolumente respective condițiuni:

1. În bani: 710 cor. solviți în rate treilunare anticipative din cassa culturală, dela care sumă se va cere punerea în curgere a întregirii dela stat avută conform §-lui 4 art. XVI: 1913 cu rezoluțiunea ministerială de data 10 iulie 1913 st. n. Nrul 10'556 și beneficiată de învățătorul până în momentul penzionării sale.
 2. Locuință corăspunzătoare și grădină de legumi în natură.
 3. Pentru conferință 20 cor.
 4. Pentru scripturistică 10 cor.
 5. Dela funcțiunile cantonale: stolele uzuale.
- Reflectanții au să-și ajusteze rugățile cu:
- a) Diploma de învățător.
 - b) Atestat de serviciu.
 - c) Declarație, că a satisfăcut stagiului militar.
 - d) Atestat, că e capabil a instrui și conduce cor vocal.

De curățitul și încălzitul salei de învățământ se va îngriji comuna.

Alesul e dator să instrueze elevii în cântările bisericesti și să compună cor vocal fără alta remunerațiune.

Sub durata concursului recurenții sunt poftiți a se arăta poporului la sf. biserică.

Pentru comitetul parohial.

Dr. V. Fildan adm. ppeșc al tractului Beiuș.

—□—

1—3 gr.

Pentru postul învățătoresc din Förröszeg protopopiatul Tinca cottul Bihar se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare pe lângă următoarea dotațiune: 1. Cvarțir liber și pentru grădină 20 cor. 2. Dela comuna bisericească bani numărari 600 cor., întregirea dela stat e votată sub Nr. 114422/910.

Reflectanții recursele lor provăzute cu actele recurate de Regulament adresate comitetului parohial, au să le subștearnă subscrisului protopresbiter în Mėhkerék și să se prezinte în vre-o Duminecă ori sãrbãtoare în sf. biserică din Forosig pentru a-și arăta desteritatea în cele cantonale și e îndatorat să și catehizeze până când parohia va fi vacantă.

Dat în ședința comitetului parohial ținută la 3/16 august 1914.

Gabriil Hasas
președinte.

Ioan Onacea
notar.

În conțelegere cu mine Nicolae Roxin protopresbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc-cantoral dela școala gr.-or. rom. din S. Cristior (Sarkadkeresztur), protopopiatul Tinca com. Bihar se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare; pe lângă următoarea dotațiune: 1. Dela comuna bisericească cvarțir liber și grădină. 2. Bani numărari 56 cor. 3. Competința de imaș 20 cor. 4. 17 cubule de grâu mestecat și întregirea dela stat, care a fost votată pentru fostul învățător prin Ministeriul de culte sub Nr. 59264/913 în suma de 981 coroane.

Alesul va avea să îndeplinească cantoratul, și până când parohia va fi îndeplinită va avea să și catehizeze.

Reflectanții recursele lor ajustate conform legilor existente, au să le subștearnă subscrisului, având să se prezinte în vre-o Duminecă ori sãrbãtoare spre a-și arăta desteritatea în cele rituale; ceea ce însă e a se notifica subscrisului.

Micherechiu-Mėhkerék 12/25 august 1914.

Nicolae Roxin protopresbiter, președintele comitetului și administrator parohial.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătorești dela școala gr. or. română din Șebis (Körössebes) se escrie concurs cu termen de alegere de 30 zile dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala,” pe lângă următoarele emolumente:

1.) În numărar 600 coroane; 2.) cvarțir cu două chilii, cușină și grădină de legumi; 3.) Stole cantonale conform uzului; 4.) Spese de conferințe și adunări învățătorești după trebuință; 5.) Ajutor de stat conform articolului de lege XVI: 1913. Pentru încălzirea salei de învățământ- comuna bisericească dă 16 metri de lemne.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți a-și înainta recursul instruit conform regulamentului pentru organizarea învățământului comitetului parohial din loc Prea onoratului oficiu protopopesc gr. or. român al Vașcăului, în Köszvényes, u. p. Kisszedres și a să pre-

zentă în vre-o sãrbãtoare ori Duminecă la sfta biserică din Șebis, pentru a-și dovedi desteritatea în cant și tipic.

Șebis (Körössebes) la 13/26 Iulie 1914.

Comitetul parohial.

Cu consenzul meu: Vasilie Nicoruția vicar protopopesc.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător vacant din Buntesti (Bontesd) protopresbiteratul vașcăului se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala,” pe lângă beneficiul următor.

1. Dela comuna bisericească în bani gata 600 coroane iar întregirea se cere dela stat.

2. Locuința nouă corespunzătoare cu grădina de legumi.

Recurenții își vor instrua recursele cu următoarele documente: a) atestat de botez, b) Diploma de învățător, c) atestat de apartinență și, d) atestat de conduită și serviciu de până acuma, care adresate către comitetul parohial să le înainteze pe calea M. O. Oficiu protopresbiteral din Cusuiș iar sub durata concursului să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sãrbãtoare pentru ași dovedi desteritatea în cant și tipic.

Buntesti (Bontesd) din ședința comitetului parohial ținută la 6/19 Iulie 1914.

Terentiu Pap
paroh. preș. com. par.

Georgiu Vidicanu
not. com. parohial.

Cu consenzul meu: Vasilie Nicoruția vicar ppeșc.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătorești-cantonale, dela școala elem. gr. or. rom. din Bodești (Bogyfalva) protopresb. Halmagiului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt:

1. În salar fund. din casadele cult. dela comunele Bodești 298 cor. 64 fil., dela Mermesti 149 cor. 36 fil.

2. Lemne pentru încălzit dela Bodești 64 cor. dela Mermesti 40 cor.

3. Venite cantonale: dela Bodești 40 cor. dela Mermesti 20 cor.

4. Uzufuctul unui pământ evaluat la 10 cor. venit curat de după care dările publice va avea să le solvească învățătorul.

5. Spese pentru conferințele învăț. 20 cor.

6. Pentru scrișturistică 10 cor.

7. De locuință învățătorească se va îngriji comuna bis. închiriind o casă acomodată pe spesele sale.

8. Salarul învățătoresc întregit conf. art. XXVII: 1907 cu ajutor de stat, deci se consideră de asigurat și conform art. XVI: 1913.

Alegândul învățător va fi dator să provadă cantoratul în și afară de biserică și să catehizeze elevii școalei sale — conducându-i regulat la biserică — fără alta remunerație.

Reflectanții sunt poftiți să-și susștearnă la terminul indicat recursele lor adresate comitetului par. din Bodești pe calea oficiului protopresb. din Halmagiu (Nagyhalmagy), ajustându-le cu următoarele documente originale: a) Estras de botez din matricula bis. și resp. civilă, b) diploma de învăț., c) atestat de apartinență, d) atestat despre depunerea jurământului oficios, e) atestat de serviciu, f) declarație priv. la serviciul militar.

Este de dorit ca reflectanții să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sãrbãtoare în biserică din Bodești

spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic făcându-se astfel cunoscuți poporului.

Comitetul paroh. din Bodești-Mermesti.

În conțelegere cu *Cornel Lazar* ppresbiter insp. școl.
—□— 3—3

În temeiul dispozițiunii Ven. Consistor eparhial gr. ort. rom. din Arad dtto 30 maiu (12 iunie) 1914 Nr. 3095/914 pentru îndeplinirea parohiei de clasa I. din Beregsău devenită vacantă prin moartea părintelui *George Bugariu* se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu aceasta parohie sunt:

1. Una sesie pământ arător.
2. Un intravilan de 800□ și un estravilan de 1200□.
3. Stola și birul legal.
4. Eventuala întregire a dotației preoțești din visteria statului.

De locuință se va îngriji preotul ales, care va suportă și dările după beneficiul său, va îngriji de trebuintele sufletești ale credincioșilor din parohia sa, va catehiza la ambele școli confesionale fără altă remunerațiune dela comuna bis., iar la serviciul divin se va părăndă săptămânal cu parohul celeilalte parohii.

Dela reflectanți se recere cvalificațiune de clasa I. primă.

Recursele ajustate cu documentele recerute și adresate comitetului parohial din Beregsău sunt a se trimite în termenul legal P. O. Oficiu protopresbiterial gr. ort. rom. în Timișoara (Temesvár-Gyárvaros) iară recurenții vor avea să se prezenteze cu observarea ș-ului 33 din Regulamentul pentru parohii în vre-o Duminecă ori sărbătoare în sfta biserică din Beregsău pentru a-și arăta desteritatea rituală și omiletică.

Dat din ședința comitetului parohial gr. ort. rom. din Beregsău ținută la 6/19 iulie 1914.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Ioan Oprea*, adm. protopresbiterial.
—□— 3—3

Pentru îndeplinirea postului al treilea de învățător ori învățătoare la școala conf. gr. or. rom. din Răchita, protopopiatul Belinț, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt.

1. În bani gata 341 coroane.
2. Dela 300 nri case, 12¹/₂ kgr. cucuruz în boambe adecă 37-50 m. metrice, a 12-40 fl metrul, 465 cor.
3. Ce mai lipséște în senzul art. de lege XVI din 1913, se cere dela stat conform specialei înalte rezoluții ministeriale de sub Nr. 1799/1913.
4. Pentru conferință, dacă participă 20 coroane.
5. Pentru scripturistica 5 cor.
6. Dela înmormântări, unde e pofit, 1 cor., cu liturgie 2 cor.
7. Pentru locuință și grădină 230 coroane.

De încălzirea safei de învățământ se va îngriji comuna bisericască.

Alesul, respective aleasa, trebuie să instrueze școlarii și școlărițele în cântări, în lucru de mână: iar în Dumineci și sărbători să-i conducă la biserică și să-i supravegheze.

Petițiile instruate conform legilor în vigoare, să se trimită în original comitetului parohial din Răchita, pe calea oficiului protopopesc gr. or. rom. din Belinț (Belenceze, Temes-megy), în termenul concursual; iar reflectanții, respective reflectantele, sunt pofitiți a se

prezentă într-o Duminecă s'au într-o sărbătoare în sf. biserică din Răchita (Rekkelyő) spre a-și arăta desteritatea în cântare și în tipic.

Cei sau cele cari sunt de mai mulți ani în funcție au să producă și atestat de serviciu și conduită dela protopopul concernent. Cel asentat pe timpul cât face stagiul la miliție nu primește salar.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb*, protopresbiter.
—□— 3—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante de cl. III-a T. Hodos, tractul Belințului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Uzufructul unei sesiuni de 30 jugăre 174□.
2. Casă parohială constatătoare din 2 chilii și bucătărie, apoi grajd pentru vite și grădină de 1 jugăr lângă casă.
3. Birul preoțesc, socolit cu 60 cor.
4. Stolele uzuete în comună.
5. Întregirea dela stat, conform pregătirilor anterioare ale alesului.

Dările publice după acest beneficiu le plătește alesul.

Alesul e dator să catehizeze școlarii rom. gr-or. fără altă remunerațiune.

Reflectanții la acest post sunt pofitiți a-și înaintă petițiile instruate conform legilor în vigoare comitetului parohial din T. Hodos, pe calea oficiului protopresbiterial din Belinț, (Belenceze Temes-megy) și în termenul concursual, a se prezentă într-o Duminecă, ori într-o sărbătoare, în sf. biserică din Hodos.

Întrucât sunt dejă aplicați, să aștearnă și atestat de funcție și conduită dela respectivul șef tractual.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb*, protopresbiter.
—□— 3—3

Pentru îndeplinirea parohiei de cl. III. Rotărești (Kerekesfalva) cu filia Ogiești protopresbiteratul Beiușului se publică concurs cu termen de 30 de zile dela 3/16 august a. c. pe lângă următoarele emolumente:

1. Pământ parohial preoțesc în estensiune de 14 holde catastr. 1717□.
2. Bir preoțesc: o măsură de cucuruz sfărmat dela fiecare familie.
3. Dela fiecare casă câte o zi de lucru cu brațul sau carul, care se poate rescumpără cu 1 cor.
4. Stolele legale.
5. Întregire dela stat (inf)
6. De locuință — până la zidirea casei parohiale — se va îngriji alesul.

Dările publice după pământul parohial le va suportă comuna bisericască.

Alesul e dator să catehizeze la școala din comună pe lângă condițiunile de remunerațiune stabilite de scazul școlar respectiv.

Rugările instruite regulamentar se vor înaintă oficiului protopopesc concernent în termenul fixat, iar recurenții se vor prezentă în durata concursului la sf. biserică pentru a se recomandă alegătorilor.

Pentru comitet:

Dr. V. Fildan adm. ppeș.

—□—

3—3

Librăria Diecezană

Arad, Strada Deák Ferencz N-rul 35

Mare depozit în ornate recvizite bisericesti și anume:

Ornate (odăjdii) în cele mai variate execuțiuni după ritul bisericii ort. române dela . . .	50—1000 cor.
Potire de aur, argint, bronz aurit, sau argintat dela	36— 200 cor.
Potire de sticlă	10 cor.
Cruce pentru altare, pentru funcțiuni, din tot soiul de metal și lemn dela	4— 100 cor.
Cădelnițe de bronz și argint dela	20— 100 cor.
Candele de argint dela	6— 100 cor.
Disc cu stea de bronz și aur, dela	15— 50 cor.
Litier argint chișă	130 cor.
Cutie pentru mir și pentru cuminecătura celor bolnavi, din argint, cu prețul de	34 cor.
Icoane pictate pe pânză în diferite colori și mărimi, dela	8— 100 cor.
Prăznicare pe lemn ori tinichea	9 cor.
Evanghelie cu litere latine și cirile legată mai simplu dela 24—40 cor., în legătură catifea 100— 130 cor.	
Apostol, Octoiichul cel mare, Ceaslov, Cazanla, Mineile pe 12 luni, Molitvelnic cu litere latine sau cirile și cu toate celelalte necesare bisericilor noastre.	

◆ La dorință servim la moment cu informațiuni și deslușiri mai detaliate. ◆

Serviciu prompt. ≡ Prețuri moderate. ≡ Nr. telefonului 266.